

RDEČI PRAPOR

Glasiilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K, za pol leta 5 K 20 vin.; za četrt leta 2 K 60 vin.; mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vistice (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

86. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 30. oktobra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 8/1.

Sodrugl in somišljeniki!

„Rdeči Prapor“ je začel izhajati od 15. oktobra t. l. naprej dvakrat na teden.

Izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

„Slovenski Narod“ contra Hribar.

V času državnoborskih volitev je vsak pazen zasledovalec slovenskega časopisja lahko opazil nepripravljen, nagel preobrat v pisavi „Slovenskega Naroda“. Dotedanji duševni vodja dr. Ivan Tavčar se je umaknil in na prve gosli je zaigral Ivan Hribar. — V dobi volitev ni bil ta dogodek tako čuden; saj je bilo treba delati propagando za Hribarja. In kandidat, ki je bil sam sebi program, je znal izrabiti priložnost.

Nekoliko čudno pa je bilo, da je ostal položaj pri listu tudi po končanih volitvah tak. Vse, kar je delal Hribar na Dunaju, zlasti njegov trud, da bi bil sprejet, v Šusterski klub, potem ustanovitev „Jugoslovanskega kluba“ s „krščansko“ podlago, je bila klofuta za klofuto Tavčarjevi politiki. A „Narod“ se ni zgani. Služil je zvesto Hribarju, njegove koncesije klerikalcem, njegovo „krščansko“ stališče je krščansko zamolčal, njegov klub je opisaval, kakor da bi bil celo protiklerikalen.

Marsikomu se je zdelo čudno — tudi v liberalnem taboru. A končno so se ljudje privadili — Slovenci se sploh čudovito hitro privadijo! — in polagoma se je utrjalo mnenje, da je res med vodstvom prvega liberalnega glasila in med liberalnimi poslanci najlepši sporazum.

Mi pa smo bili Tomaži. Nenaravne zveze se po sili lahko ohrani nekoliko časa, trajnosti se jim pa ne more dati. Še kemija dokazuje to. Tavčar ne more večno zatajevati samega sebe, Hribar pa tudi ne more iz svoje kože.

In resnično že pokajo prvi streli. „Slovenski Narod“ od četrtega ima uvoden članek (spisal — r), čegar ost se obrača neprijateljsko proti Hribarju in njegovim tovarišem poslancem. Dr. Tavčar hvali pogodbo in barona Becka z najkrepkejšo hvalo, zahteva, da se imenuje ministrskega predsednika za častnega člana ljubljanskega in da mu odposlje deželni odbor slovesno zahvalo. V svojem članku pravi — doslovno in z debelimi črkami:

... stojimo na neomajanem stališču, da je Beckova nagodba, vsaj kolikor se tiče Kranjske, ravno valed tega, ker nam zagotavlja tako zaželeno podaljšanje Dolenjskih železnic — in to brez vsake žrtve dežele, za vojvodino Kranjsko pridobitev, kakor je nismo niti v sanjah pričakovali mogli... Proti tej nagodbi ne poznamo nobene demonstracije, najmanj pa kako parlamentarne obstrukcije!

O izletu v Budimpešto pa pravi „Narod“, da je imel zgolj informativen značaj, ker demonstrativnega značaja imeti ni smel.

To so očitno besede, kakor da bi jih hotel Tavčar zapisati Hribarju v album. To podkrepljuje še zlasti Tavčarjev stavek, da „se je izlet v Budimpešto časnikarsko nekoliko preveč silil v ospredje“.

Ni naš namen, da bi tukaj debatirali o vrednosti, ki jo Tavčar pripisuje nagodbi. To delo vlade je pač presojati s stališča interesov, je pa še več interesov, nego jih ima „Narod“ pred očmi. Tako je n. pr. jasno, da se je vlada pri sklepanju nagodbe ozirala na industrialce, na agrarce, na trgovce, na finančnike kakor skrbna mati, na delavce pa kakor mačeha. Toda o tem izpregovorimo drugič. Tukaj imamo le pibiti, da je med „Slovenskim Narodom“ in Hribarjem v velevažni stvari razpoka, kateri bi se moralo pripisati velik pomen, če bi bila politika liberalcev resna.

Za Hribarja je bil izet v Budimpešto demonstrativen, kajti informacij se v tako obsežnih vprašanjih ne zajame med koslom in večerjo. Tavčar pa pravi, da ni smel biti demonstrativen.

Tavčar ne pozna nobene demonstracije proti nagodbi; Hribar pa je podpisal predlog Hlibovec-kega za ločitev Avstrije od Ogrske, ki pomeni samoposebi demonstracijo proti nagodbi.

Precej časa so zamazavali liberalci razpoke v svoji stranki. A vidi se, da jim je to že težko. Mi se pa gotovo ne motimo, če pravimo, da se bodo morala nesoglasja še povečati. Hribar je pokopal liberalizem liberalne aranke; ne bi bilo čudno, če bi pokopal še kaj več.

Iz državnega zbora.

Še nujni predlogi.

V četrtek je zbornica zahla ves svoj čas z nujnimi predlogi. Zgodilo se je ja ta dan vendar še nekaj drugega in sicer nekaj prav značilnega. Vstal je namreč dr. Lueger in je napovedal, da bodo odslej krščanski socialci glasovali proti vsem nujnim predlogom, ke se z njimi zavlači rešitev nagodbe in — ker se z nujnimi predlogi še ni rešilo nolenega velikega vprašanja.

V sredo sta to izrekla socialna demokra Reumann in Adler; vsi demagogi so bili takrat po konci in socialnim demokratm se je očitalo naravnost izdajstvo. Drugi dan pride Lueger, pove to, kar so dan poprej povedli že socialisti in glej — sedaj to ni več izdajstvo ampak politična modrost! Menimo, da to pač zidostno osvetljuje tak-tiko meščanskih demagogov.

Najprej se je v četrta nadaljevalo debato o nujnem predlogu proti kartelom.

Lueger je podal izjav, ki smo jo že omenili, potem je češki klerikac Myslivec zagovarjal kartele, Mladočeh Lby je govoril za nujnost predloga, Svejck pa je v zaključnem govoru izrazil svoje začudenje, da hčejo krščanski socialci, ki so doslej glasovali za vsak nujni predlog, glasovati ravno zoper nujnost predmeta, ki je tako važna z gospodarskega stališa.

Pri glasovanju je bila nujnost odklonjena.

Podraževanje živil.

Na razpravo je prišel ptem Klofačev nujni predlog o draginji, ki se glai:

„Vlado se poziva, naj reišče vzroke od dne do dne naraščajoče draginje vseh živil, tudi surovin

in premoga, ter naj stori potrebne korake za odstranitev te nadloge.“

Klofač je obrazložil svoj predlog in zahteval, naj se odpre rusko in srbsko mejo.

Govoril je potem Stark, ki ni povedal nič posebnega.

Potem je Sternberg, seveda po stari navadi, zagovarjal oderuhe in napadal socialne demokrate.

Za njim je prišel do besede socialni demokrat P i k. Omenil je, da so socialni demokratje že napovedali stvaren in v vseh posameznostih izdelan predlog o draginji. Uzroki draginje so že znani. Socialna demokracija ne zahteva, da naj se jih še le preiskuje, ampak naj se jih odstrani. Če bi se sklicalo enketo pod vodstvom vlade, bi bilo to prav tako, kakor obsoditi delavstvo še na deset ali dvajset let lakote. Klerikalci so dejali, da prihajajo karteli samo iz židovskih vrst; socialna demokracija gotovo ne bo branila židovskih izkoriščevalcev. Ampak klerikalni govornik naj bi bil le povedal, da oddaje nadškof Skrbensky svoje posesti židom, na škodo ljudstva v našem.

Nadškof Skrbensky ima do 600.000 kron letnih dohodkov, delavcem pa plačuje po 30 do 40 krajcarjev na dan. Ako hočejo agrarci res kaj storiti za delavce, naj poskrbe, da se zviša mezde poljedelskih delavcev. — Prvi vzrok draginje je naraščanje davkov. Za hlebček kruha se plača vinar davka, za kilogram sladkorja 34 vinarjev. Glavni vzrok je pa zvišanje carine. Za glavo živine, za katero se je prej plačalo 35 kron 71 vinarjev, se plačuje sedaj 60 kron. Vseled mesne, draginje se pa podražujejo vsa druga živila. Na Španskem velja pol kilograma govedine 60 vinarjev, na Norveškem 48 vinarjev, pri nas 80 vinarjev. Na Angleškem pride poprečno 43 kilogramov mesa na prebivalca, na Francoskem 33, v Švici 28, v Avstriji komaj 10.

Socialni demokrat Schramel omenja, da so se živila v zadnjih petih letih ne le podražila, ampak tudi poslabšala. Večinoma, n. pr. na severnem Češkem, strada kmet ravno tako, kakor delavec. Naš boj ne velja kmetom, ki žive sami v bedi, ampak onim velikim agrarcem, v katerih imenu se upa vitez Hohenblum izrekati, da bo prebivalstvu diktiral cene mesa. Veleagrarci dovoljujejo visoko industrialno carino, industrialci pa visoko agrarno colnino. Socialisti bodo glasovali za predlog, žele pa, da se v bodoče ne predlaga tako površnih predlogov, ampak take, ki se jih res lahko smatra za resne.

Govorili so še Klofač, Kotlar in Buček. Potem se je glasovalo. Predsednik naznani, da je navzočih 231 poslancev in da je glasovalo 140 proti, 91 za nujnost. Češki radikalci zaženejo hrup, češ, da to ni res. Predsednik se sklicuje na to, da so steli štirje zapisnikarji.

Proti nujnim predlogom.

Nemški liberalce dr. Sylvester dobi besedo za vprašanje, porabi pa priložnost, da govori proti nujnim predlogom, s katerimi se zavlači nagodbo. On pravi: „Način, po katerem se tukaj razpravlja o nujnih predlogih, nas izroča zasmehovanju vsega prebivalstva.“

Konec seje ob sedmih zvečer.

Še nujni predlog.

V petek se razpravlja zopet — nujne predloge. Se trije so ostali od prej, enega je pa še

vložil poslanec Breiter o razmerah upravne službe v Galiciji.

Predsednik je danes grajal prizor, ki ga je v četrtek izzval grof Sternberg. O tej stvari govorimo na drugem mestu.

V četrtek je začela v državnem zboru razprava o avstro-ogrski nagodbi. Začela je v čudnih razmerah. Vlada, ki zastopa nagodbene predloge, je v krizi, kajti oba njena česka člana, dr. Fort in dr. Pacak sta podala svojo demisijo. Ta kriza je pravi avstrijski specialitet. Vlekla se je v českem klubu, odkar se je sešel državni zbor na jesensko zasedanje. Kakor smo že povedali, so Mladočehi pri volitvah izgubili večino med českimi poslanci in zato so jeli česki agrarci, pa tudi klerikalci pritiskati na nje, naj odpokličejo svoja ministra. Kajti na njuna mesta bi radi sedli agrarci in klerikalci. S tem so bila pa združena še druga vprašanja: Ali ostanejo česki meščanski poslanci v enem klubu, ali se razidejo? Ali podpirajo vlado, ali gredo v opozicijo? Poročila, ki so prihajala v javnost, so bila pravi cigumigu. Danes se je poročalo, da je vse v redu, Fort in Pacak ostaneta ministra; jutri se je napovedalo, da odstopita, pojutrišnjem pa zopet, da ni res. Končno sta pa vendar naznanila Becku, da demisionirata. In tako sedaj pravzaprav ni trgovinskega ministra, onega, ki je pri nagodbi najvažnejši, a v državnem zboru se debatira o nagodbi!

Še dva nujna predloga.

Najprej je morala zbornica v četrtek prebaviti še dva nujna predloga, ki sta imela očitno namen obstrukcije. Oba predloga sta vložila staroruska poslanca Hlibovički in Markov. Prvi je zahteval, naj stori vlada vse priprave za gospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske. Podpisal ga je — vrag vé zakaj? — tudi poslanec Hribar. Morda zato, ker piše Tavčar, da mora biti za vsakega slovenskega poslanca obstrukcija proti nagodbi izključena. Če se pomisli, da je pri razpravi o nagodbi na vse strani dovolj priložnosti za zastopanje vsakega mnenja, kako naj se uredi naše razmere napram Ogrski, je jasno, da je hotel Hlibovički obstruirati nagodbo. Hribarju se je zdelo potrebno, pomagati mu.

Drugi predlog je zahteval odpravo fidejkomisarične posesti in ustanovitev kmetijske jubilejne banke. Oba predloga sta bila po prav kratki debati odklonjena.

Poslanec Breiter je svoj nujni predlog, ki je zahteval preiskavo upravnih razmer na Galiskem, preklical na željo ministrskega predsednika Becka.

Nagodba.

S tem so bili nujni predlogi končani. Vmes je prišla še neka afera z grofom Sternbergom. O nagodbi je govoril v četrtek samo Čeh Choc. Nadaljevala se je razprava v petek.

Prvi govornik je bil dr. Chiari (od nemške ljudske stranke). Dejal je, da je vlada z ozirom na razmere dosegla to, kar se je sploh dalo doseči. Izrazil je željo, naj bi stranke složno nastopile v tem vprašanju.

Potem je govoril dr. Lueger. Vodja krščanskih socialcev se je postaral. To se je poznalo tudi njegovemu govoru, ki je bil zelo, zelo površen in prazen. Povedal je, da krščanski socialci se ne vedo, kako bodo glasovali. Odločilne besede pa Lueger ne išče v svoji stranki, ne pri volilcih, ampak — v višjih krogih. Namesto da bi se krščanski socialci brigali za interese prebivalstva, boli Luegerja glava za državno-pravna vprašanja, za »Veliko Avstrijo«, za enotno armado in za podobne reči. Toda med njegovimi besedami se že sliši obljubo, da bo glasoval za nagodbo; dal se bo »prepričati«. Le enega menda še ne vé. Da želi cesar nagodbo, je jasno; saj ji je dal predsankcijo. Ampak Lueger bi rad vedel, kako sodi se kdo drugi na dvoru o nagodbi. Kajti »lojalnost« je za krščanske socialce predmet kupčije. Precej komično je bilo, ko je Lueger zatrdil, da ni nikoli klical: »Proč od Ogrske«. Tej trditvi se mora pač smejati, kdor se spominja, da je bil to leta in leta Luegerjev bojni klic. Seveda je še rajši sanjal o okupaciji Ogrske.

Za Luegerjem je prišel na vrsto poslanec dr. Ellenbogen, čegar govor je bil vsekakor najznamenitejši v tej debati.

Nikomur — je dejal — ni tako jasno, kakor delavstvu, da je stalnost gospodarskih

razmer prvi pogoj vsakega plodonosnega razvoja. Socialni demokratje so pa tudi politični nasprotniki onih večnih provizorij, iz katerih obstoji že desetletja vsa vladna modrost v Avstriji. Vsled te provizorične politike je običajlo vse politično, in zlasti socialno-politično zakonodajstvo. Socialni demokratje soglasajo s carinsko in gospodarsko skupnostjo. Gospodarska ločitev obeh državnih polovic bi prizadejala delavstvu neizmerno škodo. Oni, ki so doslej najbolj ovirali nagodbo in ki bi bili radi dosegli ločitev, so bili agrarci. Gospodje agrarci sicer niso edini, ki uganjajo oderuštvo nad prebivalstvom; slede jim prekupovalci in drugi ljudje. Med industrialci in agrarci so v marsičem nasprotja, ali pri nagodbi so se iznašle čedne duše. Tukaj nastopajo vspeoredoma proti prebivalstvu. Nagodbene določbe, ki se tičejo davkov na spirit in na sladkor, pomenijo toliko, kakor zakonito varstvo kartelov v teh strokah. Za te karteliste ločitev ni nevarna. Pa čemu hinavščina? Saj vemo, da ogrski industrialci niso nič drugega, kakor preoblečeni avstrijski industrialci.

Vlada vé natančno, kaj je bil doslej vzrok vse naše nagodbene mizerije. Krčevito potezanje za državno-pravni dualizem je bilo krivo, da smo morali vse nagodbene delo tako drago plačati. Prav zato, ker smo vezani na Ogrsko, smo pa zastali v svojem političnem razvoju. Sedaj se je nekoliko izboljšalo. V sedanji nagodbi se priznava Ogrski nekoliko več samostalnosti; a značilno je, da se s tem zboljšuje naša lastna neodvisnost.

Zakaj pa vladi ni prišlo na misel, da bi se bila pečala tudi z delegacijami? Ali ne čuti, kako poniževalno je za avstrijsko polovico, da moramo pri sklepih o vojaških rečeh vpraševati, če je gospodom na Ogrskem prav? Spomnimo se na vojaški kazenski red, na dveletno vojaško službovanje. Čeprav sta vlada in parlament s prebivalstvom složna v teh zahtevah, jih vendar ne moremo izvršiti, ker smo odvisni od dovoljenja ogrskih političarjev.

Najbolj ponosna je vlada na zvišanje ogrske kvote. Ne podcenjujemo tega. Toda nihče ne more trditi, da pomeni o zvišanje veliko v finančnem oziru. Danes, ko iznašajo colninski dohodki 35 odstotkov in več, plača Avstrija že tukaj 10% milijonov več za skupne stroške. Zvišanje kvote pa izda v najboljšem slučaju 4-8 milijonov. Kupčija je torej slaba. Nekoliko smo dosegli pri užitnini, s tem da Avstrija sama lahko določa svoje davke. Ampak se nikoli nismo doživeli, da bi bil finančni minister porabil to vobodo za zvišanje davkov. Spomnili bomo finančnega ministra na njegovo besedo, da ni izključeno znižanje davka na sladkor.

Govornik se peša z vprašanjem skupne banke, potem pa z gospodarskimi zadevami. Določbe o uvaževanju živine soše poostrene, kar je očitno na škodo delavcev. Mi zahtevamo zdravo meso, ampak tako pretirani strogi določbi ni bilo treba, ker nastane sum, da se hoče sploh preprečiti uvoz živine. — Železniški zvezo z Dalmacijo pozdravljamo, ampak vprašati moramo, če se je vlada zavarovala, da ne mrejo Madžari s tarifi, s sekaturami glede voznega reda, zvez i. t. d. škodovati naši železnici. Tudi na to je misliti, da se gre v prvi vrsti za stratežno železnico in te železnice so v Avstriji največ a to, da se zviša deficit državnih železnic.

Če pogledamo nagodbo v celosti, vidimo, da so interesi podjetnikov zavarovani na vse strani. Nikakor pa niso v nagodbi zastopani interesi delavstva. Ni ne nasprotujemo, da hočejo industrialci in agrarci obogateti ob gospodarskem razvoju; pač pa imamo kaj zoper to, da hočejo nakupiti bogatstva na račun delavstva. Če se zahteva v Avstriji kakšen košček delavskega varstva, se podjetniki izgovarjajo, da se na Ogrskem nič ne stori. Zakaj niso porabili svojega upliva pri vladi, da i bila zahtevala od ogrske vlade delavskega varstva na korist avstrijske industrije? Mi nimamo sijane koalicijske pravice, ampak na Ogrskem ni sploh česar. Ogrska vlada smatra za svojo nalogo, vzgajati stavkokaze.

Kaj bi pomenila ločitev od Ogrske? Letos se je našlo v Avstriji 2 milijonov metrskih centov rži in pšenice. Na vsakega prebivalca pride 100-4 kilograma. Z vpeljani žitom pride na prebivalca 161 kilogramov. Na Nmskem pa pride na prebivalca 188 kilogramov. 96-0 odstotkov vsega vpejanega žita pride v Avstrijo z Ogrskega, namreč 16 milijonov metričnih centov. Tudi v planinskih

deželah se pridelala samo 1/3, potrebe doma. Na Galiskem je 70 odstotkov kmetov, ki ne pridelajo toliko, kolikor sami potrebujejo. Za koga se torej dela agrarno politiko?

Izjaviti pa moramo, da se nočemo pogajati s kliko, ampak samo s pravim ljudskim parlamentom.

Vi ste napravili nagodbo brez nas. Na interese delavstva se niste ozirali. Čeprav torej priznavamo, kar se je zboljšalo v sedanji nagodbi, nam vendar ni mogoče prevzeti odgovornost za to delo, temveč je moramo prepustiti Vam. (Glasno odobravanje. Govorniku čestitajo.)

Govorili so še Mladočeh dr. Fiedler, dalmatinski Hrvat Perić, česki radikalec Zahradnik, nemški radikalec dr. Sommer, česki agrarec Šramek ter nemški demokrat Kuranda. Nihče ni jasno povedal, na kakšno stališče se postavlja njegova stranka.

Seja je končala ob 1/6 zvečer. Prihodnja seja v ponedeljek.

Politični odsevi.

Zaradi draginje premoga je bilo preločeni teden posvetovanje ministrov. Kaj se je sklenilo, ni znano. Oficielno poročilo pravi samo, da so v tem vprašanju vsa ministrstva složna. Sodi se, da namerava vlada nakupiti nekoliko premogokopov in si na ta način zagotoviti upliv na cene premoga.

V avstrijsko kvotno deputacijo sta od socialnih demokratov izvoljena poslanca dr. Ellenbogen in Nemec. Od Slovencev je izvoljen poslanec Povše.

Deželni zbor tirolski bo začetkom novembra razpuščen. Tudi česki deželni zbor se razpusti meseca novembra. To se poroča. O kranjskem deželnem zboru, ki je itak mrtev, ne črhnejo oficiozna poročila besedice.

Ogrski državni zbor je v sredo volil kvotno deputacijo in sicer poslance grof Batthyany, Földes, Merey, Szabo, Ugron, Visontai od neodvisne Szell in Nagy, od ustayne Buzath od ljudske stranke in Vrbanić od hrvatske koalicije. Dušan Popović od Hrvatov je bil zopet namesto škofa Drohobicekega izvoljen za zapisnikarja.

Hrvatskega ministra je v Ogrskem državnem zboru interpeliral poslanec dr. Lorković zaradi splošne volilne pravice na Hrvatskem. Protestiral je, da bi se napravilo splošno volilno pravico na Hrvatskem odvisno od nje upeljave na Ogrskem.

Česka kriza hodi po čudnih ovinkih. V četrtek se je še poročalo, da je popolnoma rešena, da je v klubu najlepše soglasje, da ostaneta Fort in Pacak ministra. Stirindvajset ur pozneje je vse narobe. Fort odstopi, Pacak odstopi, Čehi hočejo v opozicijo. Demisija obeh českih ministrov bo težko ostala brez posledic za ves kabinet.

Dr. Pacak misli, kakor se pripoveduje, zopet kandidirati na mesto českega ministra-rojaka.

Grof Sternberg, veliki ljubljeneec našega »Slovenca«, je zaradi svojih predrznih »kavalirskih« manir znan ne le v poslanski zbornici, ampak precej po vsej državi. Tovariši raznih strank so imeli že opraviti s tem plemenitim gospodom, ki ima v zbornici res nekako izjemno stališče, kajti ne smatra se ga za duševno normalnega. Toda to priznanje izrablja aristokratski poslanec tako, da mora že presedati vsem, ki jim je kaj ležeče na dostojnosti parlamenta. V sredo se je grof zopet odlikoval. Kazal je po zbornici poslancem nekako risbo. Prišel je ž njo tudi k poslancu Schuhmeierju, ki je pa ni hotel pogledati, ker se mu zde Sternbergove komedije preneumne. Ali grof je nadaljeval svojo burko in po končani seji je kazal sliko izven dvorane. Postavil se je prav po pobalinsko tako, da jo je moral sodrug Schuhmeier videti, ko je prišel mimo. Umevno je, da je bilo končno tudi Schuhmeierju tega pobalinstva preveč, pa je pograbil fisarjio in jo je hotel Sternbergu zalutiti v obraz. Narisana je bila namreč dvorna kočija, na kateri sedi lakaj s Schuhmeierjevim licem. Prihiteli so drugi poslanci, junaki Sternberg jo je pa hitro popihal. Socialni demokratje so potem naznanili predsedniku zbornice, če ne zna Sternberga toliko ukrotiti, da se dostojno vede vsaj v dvorani, da ga ukrote sami. Zares dosti žalostno je pa tudi, da se »Slovenec« neprenehoma poteguje za aholičnega grofa. Klerikalčeva hvala je pravzaprav merilo za njegove lastne manire in nazore. Skofov list pravi, da socialisti niso kos grofovim »duhovitim« opazkam. Če je duhovito, da pravi Sternberg v enem stavku sedemkrat »svinjski pasji gobec« in da rabi sploh skoraj samo tako »imenitne« izraze, tedaj seveda bomo znali ceniti tudi »Slovenčev« duhovitost.

V Srbiji ni miru. Vlada je odgodila skupščino pod pretvezo, da ne bi mogla redno zborovati, dokler trajajo pogajanja zaradi trgovinskega ugovora z Avstrijo. Opozicija je zaradi tega silno razburjena. Izdala je oklic na narod, ki ga je podpisal tudi socialno-demokratski poslanec Lapčević. V nedeljo je bil v Belemgradu velik protesten shod.

V Nemčiji se ne zanimajo ljudje za nič drugega, nego za proces med bivšim berlinskim mestnim zapovednikom grofom Kunom Moltkejem in častnikom Hardenom. Na pruskem dvoru je bila iz visokih aristokratov obstoječa kamarila, ki je imela na cesarja Viljema mnogo večji vpliv, nego uradna vlada. Ta klika je uganjala najraznovrstnejše komedije: Spiritizem, zdravljenje z molitvijo i. t. d. Harden je pa v svojem listu »Zukunft« očitil raznim knezom, grofom i. t. d., da uganjajo še druge reči, ki izvirajo iz nenaravnega spolnega nagnenja. Vsled teh očitaj je cesar spodil razne velikaše, ki so pa molčali. Samo grof Kuno Moltke je tožil. Harden je nastopil dokaz resnice. Proces je spravljal silno veliko gnoja na dan. Dokazalo se je n. pr., da so razni visoki častniki zlorabljali vojake za svoje spolne namene. Vendar se pa v človeku ne morejo zbuditi simpatije za Hardena, ki je to razkril iz želje za senzacija in se za svoje dokaze ni ustrasil najbrutalnejših sredstev. Da je v visokih krogih marsikaj gnilega in propadlega, je itak že davno znano.

Domače stvari.

Naši sodrugi v Pulju so sklicali za nedeljo zopet shod pod milim nebom na Verdijev trg, da protestirajo proti znani nakani dr. Laginje, ki bi rad ustvaril posebne privilegije za c. kr. vojno mornarico. Zanimanje za shod je bilo velikansko. »Narodnjaki« bi ga bili za vsako ceno radi zopet razbili in so agitirali po vaseh, da bi zbornali čim več nezavednega ljudstva. Toda to se jim ni posrečilo; že pri volitvi predsedništva se je pokazalo, da imajo naši sodrugi veliko večino. »Narodnjaki« so predlagali zopet nerodnega gospoda Križa, izvoljen je pa bil z velikansko večino sood. Pirc, ki je dal takoj besedo soodruhu Petejanu. Ta je v slovenskem, soodrug Haramina pa v hrvatskem jeziku izborni kritiziral narodnjaško izdajstvo. Narodnjaki, ki se jim do tedaj ni posrečilo razbiti shoda, so začeli tedaj po divjaško tuliti in razgrajati in ko tudi to ni pomagalo, so dejansko napadli nekatere sodruge. Sedaj se je tudi tem utrgalo potrpljenje, pa je prišlo do pesti, tako da je komisar razpustil shod. Natančneje poročilo objavimo se v prihodnji številki, za danes bodi le povedano, da lažejo narodnjaški časopisi tudi o tem shodu, da se kar kadi. Najprej piskajo, da so imeli večino na shodu. Trg je bil že res poln ljudstva, ampak ne narodnjakov. Predsedstvo se je javno volilo, v navzočnosti komisarja in politični oblasti se res ne more podtikati, da bi imela posebno ljubezen do socialnih demokratov. Če je torej tudi komisar izprevidel, da je večina glasovala za socialističnega predsednika, tedaj se narodnjaki zastoj napenjajo, da bi izpreobrili resnico v laž. Sami poročajo, da so bili narodnjaki tepeni. Znano je, da so bili ljudje doslej naravnost vzgajani za politične in nacionalne pretepe. In če so — glasom narodnjaških poročil — vendar dobili batine, tedaj je težko verjeti v njih »ogromno večino«. Toda eno bodi le še povedano: Socialisti ne organizirajo delavstva za tepež. Ta taktika jim ni nikoli ugajala. S sklicevanjem shodov so tudi v Pulju dokazali, da se hočejo bojevati z argumenti. Zakaj ne pridejo tudi narodnjaki z argumenti?... Zato, ker se jih boje. Ampak s surovo silo ne bodo zmagali; to naj si le izbijejo iz glave. Z vsem razbijanjem ne spravijo iz sveta resnice, da hočejo iz samega sovražstva do socialistov izročiti istrske Slovane avtokraciji c. in kr. mornarice, to je državnemu kapitalizmu in avstrijskemu germanizmu.

Škandal v Berlinu, ki ga je razkril Moltke-Hardenov proces, upliva »abnormalno« tudi na »Slov. Narod«. Dično liberalno glasilo poroča o njem pod naslovom »Nemški smrad«. Pri »Narodu« morajo biti strašno naivni, da mislijo, da se ne morejo take reči zgoditi drugje kakor v Nemčiji. Ampak zdi se nam, da je ta naivnost bolj teatralna. Gospodje že vedo, da je svinjarija zelo internacionalna. Saj tudi pri nas niso sami sveti Alojziji doma. Vse to škandaliziranje je grozno smešno in sumljivo. Tako je vselej, kadar se polotijo šmoki stvari, o katerih gre znanosti beseda.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah **„Rdeči Prapor“**

Socialni pregled.

Volitev delavskih odborov na državni železnici.

V smislu določb c. kr. železničnega ministristva, objavljenih v uradnem listu št. XVIII iz leta 1907, bodo volitve v delavske odbore dne 12. novembra t. l.

Ker je institucija delavskih odborov nova in sedaj prva volitev vanje, opozarjamo naše sodruge tembolj na važno stvar. Provizorično ustanovljeni delavski odbori postanejo lahko za delavstvo kaj važna uredba, če se jih bode delavstvo posluževalo v tem smislu, kakor priporoča železniško ministristvo. Njih naloga je, prošnje in pritožbe delavstva (nedefinitivno nastavljenega), tičooe se službenega razmerja, predlagati predpostavljenim ravnateljem in skupno z njimi delovati na to, da se

odpravijo nedostaki, oziroma uvede izboljšanja. Da se pa tako delo vrši v korist delavstva, je treba, da se odposlje v te odbore le može trdega hrbišča in še trjega značaja. Dosedanje izkušnje nas uče, da so bili dosedaj le socialno-demokratski delavci taki možje, ki so za interese svojih mandatov nastopali brezobzirno, in v marsikateri instituciji, kjer danes sede, se je za časa njih sodelovanja marsikaj predruožilo v korist železničarjev. Tako je bilo v zavarovalnici proti neizgodam, v provizijskem skladu, bolniški blagajni i. t. d. Če toraj železniški delavci uvažujejo to dejstvo, je naravno, da tudi v nanovo vpeljane delavske odbore ne bodo poslali drugega, kakor može, ki jim jih priporoča organizacija.

Na Slovenskem, to je v področju tržaškega ravnateljstva c. kr. drž. žel. se bo volilo 14 odborov in sicer:

A. Za delavstvo na progi.

1. Odbor s sedežem v **Trstu**, obstoječ iz predsednika in štirih članov za delavce prožne sekcije (Bahnerhaltungssektion) Trst. Enega člana imenuje c. kr. železniški ravnatelj.

2. Odbor s sedežem v **Gorici**, obstoječ iz predsednika in osmih članov, za delavce prožne sekcije Gorica I., Gorica II. in c. kr. obratnega vodstva Ajdovščina.

V ta odbor volijo delavci proge iz prožne sekcije Gorica I. tri člane, prožne sekcije Gorica II. dva člana in delavci proge c. kr. obratnega vodstva v Ajdovščini enega člana. Dva člana imenuje c. kr. železniški ravnatelj.

3. Odbor s sedežem na **Jesenicah**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce prožne sekcije Jesenice. Enega člana imenuje c. kr. železniški ravnatelj.

4. Odbor s sedežem v **Ljubljani**, obstoječ iz predsednika in osmih članov, za delavce prožne sekcije Ljubljana I. in Ljubljana II. V ta odbor volijo delavci prožne sekcije Ljubljana I. tri in delavci prožne sekcije Ljubljana II. tri člane. Dva člana imenuje c. kr. državnoželezniški ravnatelj.

5. Odbor s sedežem v **Pulju**, obstoječ iz predsednika in štirih članov za delavce prožne sekcije Pulj. Enega člana imenuje c. kr. železniški ravnatelj.

6. Odbor s sedežem v **Splitu**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za prožne delavce c. kr. obratnega vodstva v Splitu in na Gruži.

V ta odbor volijo delavci obratnega vodstva Split dva in obratnega vodstva Gruz enega člana. Enega člana imenuje železniški ravnatelj.

B. Za delavce na postajah.

1. Odbor s sedežem v **Trstu**, obstoječ iz predsednika in osmih članov, za delavce pri c. kr. državnoželezniškem ravnateljstvu, c. kr. železnično obratnih uradov Trst, c. kr. drž. žel. in Trst prosta luka c. kr. drž. žel., nadaje postajnih uradov Trst-Skedenj in Trst-S. Sava, slednjič še delavci postaj na progi: a) Trst-Opčina drž. žel., b) Trst-Herpelje-Kozina, c) Divača-Pulj in d) Kanfanaro-Rovinj.

V ta odbor se volijo izmed članov zgoraj navedenih mest šest članov in dva imenuje c. kr. državnoželezniški ravnatelj.

2. Odbor s sedežem v **Gorici**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce postaj na progi: a) Repentabor-Dobriava, b) Monfalcone-Cervinjan in c) Gorica-Ajdovščina.

V ta odbor volijo v navedenih mestih tri člane, enega imenuje državnoželezniški ravnatelj.

3. Odbor s sedežem na **Jesenicah**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce postaj na progi Radeče-Bela peč-Vimarje.

V ta odbor se voli tri člane izmed omenjenih delavcev, enega imenuje državnoželezniški ravnatelj.

4. Odbor s sedežem v **Ljubljani**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce obratnega urada Ljubljana drž. žel. in postaj proge: a) Ljubljana-Kamnik, b) Ljubljana-Rudolfovo-Straža-Toplice, c) Grosuplje-Ločevje.

V ta odbor se voli tri člane izmed omenjenih delavcev, enega imenuje državnoželezniški ravnatelj.

5. Odbor s sedežem v **Splitu**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce vseh postaj dalmatinskih železnic, a delavce kurilnice v Splitu in za delavce v skladišču (Material-Magazin) v Splitu. V ta odbor se voli tri člane izmed omenjenih delavcev; enega imenuje državnoželezniški ravnatelj.

C. Za delavce v kurilnicah.

Odbor s sedežem v **Trstu**, obstoječ iz predsednika in dvanajstih članov, za delavce vseh kurilnic in ekspozitur izven Split.

V ta odbor volijo delavci c. kr. kurilnice v Trstu, nadalje ekspoziture Divača in Buje tri člane, oni kurilnice v Gorici in ekspoziture na Jesenicah tri člane in končno delavci kurilnice v Ljubljani tri člane. Tri člane imenuje železniški ravnatelj.

D. Za delavce v delavnicah.

Odbor s sedežem v **Trstu** obstoječ iz predsednika in dvanajstih članov, za delavce vseh delavnic tržaškega področja (Ist, Gorica, Ljubljana, Split, ekspozitura Divača, Bu, Jesenice), nadalje za delavce skladišč (Material-Magazin) Podgorje, delavnice za napravo opominov v Trstu in naprave za razsvetljavo v Trstu in Grici.

V ta odbor volijo delavci omenjenih krogov devet članov, tri imenuje železniški ravnatelj.

Volitev v ta odbor se loči in sicer tako, da volijo izučeni delavci (profesijonisti) sedem, neučeni pa dva člana.

E. Delavci o. kr. obratnega vodstva v Trstu drž. žel.

Odbor s sedežem v **Trstu**, obstoječ iz predsednika in štirih članov, za delavce proge c. kr. obratnega vodstva Trst drž. žel. in za delavce vseh postaj proge Trst-Poreč.

V ta odbor volijo omenjeni delavci tri člane, enega imenuje železniški ravnatelj.

Volilno pravico za delavske odbore ima vsak, kdor je eno leto v službi državne železnice. Pasivno volilno pravico, to se pravi, voljen je lahko v tak odbor vsak, ki je tri leta v službi državne železnice in trideset let star.

Posebno opozarjamo sodruge, naj pazijo na to, da na delavce ne pritiskajo posamezni predpostavljeni. Take slučaje naj se nam tako j naznani.

Volitev je t a j n a in nima nihče pravice gledati volilnega lista, ki se ga ima oddati zalepljenega načelniku.

Na postajah, kjer ni sedež odbora, mora se volitev tako vršiti, da dobé predstojniki glasovnice najkasneje do 8. novembra v roke in jih toraj lahko pravočasno odposljejo ravnateljstvu, kjer bode skrutinji.

Naše podružnice pozivamo, naj nam vpošljejo imena nastavljenih kandidatov najkasneje do 2. novembra t. l., da jih pravočasno objavimo.

Sodrugi! Volitev delavskih odborov je za razvoj Vaših gospodarskih in službenih razmer eminentne važnosti. Zadnji tedni so Vam pokazali, da je krepka in enotna organizacija edino sredstvo, s katerim se odpravi marsikaj, kar nas teži; ravno te posle opravljati, bo naloga delavskih odborov. Pametni in značajni može v delavskih odborih, za njimi pa močne vrste socialno-demokratske organizacije — in bodočnost je naša! —č.

Železničarsko gibanje.

Zadnjič smo poročali, da je južna železnica objavila nove plačilne in službene določbe vsled pogajanja, ki se je vršilo na podlagi železničarskih zahtev med zaupniki in generalnim ravnateljstvom. Te določbe so, kar je umevno, zelo obsirne, pa nam seveda ni mogoče, objaviti vseh naenkrat. Da ustrezemo svojim čitateljem železničarjem in da izvedo tudi drugi delavci, kakšen uspeh so dosegli njih sodrugi na železnici, objavimo pa zaporedoma najvažnejše točke.

Za služabnike

so določene sledeče plače in stanarine, veljavne od 1. oktobra 1907:

	Plača	Stanarina	Doba do povišanja
	1000	360	3 leta
	1100	460	3 »
	1200	560	3 »
Vozni nadgledniki	1300	560	3 »
Postajni nadgledniki	1400	660	3 »
	1500	660	3 »
	1600	660	3 »
	1700	660	3 »
	1800	760	— —
	1000	360	3 leta
Strojevodje namestniki	1100	460	3 »
	1200	560	— —
	900	360	2 leta
Strojni, premikaski,	1000	360	2 »
skladišni nadgledniki	1100	460	3 »

Vozni nadgledniki postanejo s 1400 K vozni mojstri (poduradniki). Postajni nadgledniki, ki dosežejo 1100 kron in napravijo popoln brzojavni, prometni in postajni izpit, pridejo po treh letih kot postajni mojstri v status poduradnikov.

Namestniki strojevodji postanejo najpoznejše po osmih letih službe strojevodje. Namestniki, ki so imeli dve leti po 1200 K, pridejo takoj, ko so imenovani za strojevodje, na stopnjo 1400 K. Strojni, premikaski in skladišni nadgledniki pridejo po tretji stopnji avtomatično s 1200 K v kategorijo poduradnikov.

	Plača	Stanarina	Doba do povišanja
	900	360	2 leta
	1000	360	2 »
	1100	460	3 »
	1200	560	3 »
Pisarniški pomočniki	1300	560	3 »
	1400	660	3 »
	1500	660	5 »
	1600	660	5 »
	1700	660	— —
	900	360	2 leta
	1000	360	3 »
Vodovodni nadgledniki,	1100	460	3 »
kleparji lampisti, avto-	1200	560	3 »
grafski tiskarji, svetil-	1300	560	3 »
ničarji, visji kurjači,	1400	660	3 »
vratarji	1500	660	5 »
	1600	660	5 »
	1700	660	— —

	800	300	2	leta
Sluge pri vodnjakih,	900	360	2	"
pisarniške sluge (z za-	1000	360	3	"
četno plačo 900), kur-	1100	460	3	"
jači pri stalnih kotlih,	1200	560	3	"
vozniki motorjev, kur-	1300	560	3	"
jači, višji premikači,	1400	660	3	"
nadgledniki delavcev	1500	660	5	"
	1600	660	5	"
	1700	660	—	—
	800	300	2	leta
	900	360	2	"
	1000	360	2	"
	1100	460	2	"
Sprevedniki vlakovodje	1200	560	3	"
	1300	560	3	"
	1400	660	3	"
	1500	660	5	"
	1600	660	5	"
	1700	660	—	—
	800	300	2	leta
	900	360	2	"
	1000	360	3	"
Tovorni sprevedniki,	1100	460	3	"
premičari, lampisti,	1200	560	3	"
skladiščne sluge	1300	560	3	"
	1400	660	5	"
	1500	660	5	"
	1600	660	—	—
	800	300	3	leta
	900	360	3	"
	1000	360	3	"
	1100	460	4	"
Centralni čuvaji	1200	560	4	"
	1300	560	4	"
	1400	660	5	"
	1500	660	5	"
	1600	660	—	—
	800	300	4	leta
Čuvaji pri izmenah,	900	360	5	"
blokih, na progi, ozna-	1000	360	5	"
njevalci vlakov	1100	460	5	"
	1200	560	—	—
	750	300	3	leta
Vratni, dnevni, nočni	800	300	4	"
čuvaji	900	360	5	"
	1000	360	—	—

Čuvaji, ki imajo službeno stanovanje, dobe mesto stanarine doklado, ki iznaša v

I. stanarinski skupini	120 K
II. "	108 "
III. "	96 "
IV. "	84 "
V. "	72 "

Določena doba za službeno povišanje velja za slučaj brezprikornega službovanja. Uslužbenca se sme izključiti od rednega povišanja samo na podlagi disciplinarne razsodbe, ki se mu jo mora razlogi naznaniti.

Prehod na nove plačilne stopnje s sedanjih se vrši po sledeči lestvici:

Stara plača	stanarina	skupaj	Nova plača	stanarina	skupaj
660*	300	960	750	300	1050
720	300	1020	800	300	1100
840	360	1200	1000	360	1360
900	360	1260	1000	360	1360
960**	360	1320	1100	460	1560
1080	460	1540	1300	560	1860
1200	560	1760	1400	660	2060
1440	660	2100	1600	660	2260
1680	660	2340	1800	760	2560

Centralni čuvaji, čuvaji na izmenah, na progi, pri blokih in naznanjevalci vlakov ne pridejo od 660 K na 750, temveč takoj na 800 K. Za te uslužbenca se računa — da se obvaruje službeno stopnjo za one, ki pridejo od 720 na 800 K čakalno dobo na novi stopnji (800 K) od 1. jul. t. l.

Namesnikom strojevodji, ki imajo z 960 K že doklado 120 K, ostane ta doklada do imenovanja za strojevodje.

Uslužbeni, ki so na stopnji 1600 K, dobe 60 K doklade, katere se ne vračuni v pokojnino.

Splošne določbe.

1. Kadarkoli zviša ces. kr. državna železniška uprava svojim, z dekreti nastavljenim uslužbencem plačo, stanarino, doklade in druge prejeme nad višino, ki je pri južni železnici, zviša južna železnica prejeme uslužbencev z enakim dnem v enakem znesku. Tudi kadar vpelje državna železnica, bodisi

splošno, ali pa v posameznih postajnih skupinah draginjske doklade, stori to južna železnica za enako dobo v enakih zneskih.

2. Uprava je pripravljena, do 1. aprila 1908 sporazumno s člani sedanje personalne komisije izdelati nova pravila za personalno komisijo in zlasti preurediti disciplinarno postopanje.

3. Sedanje plačilno reguliranje obsega vse uslužbenca, ki so dne 1. oktobra 1907 v aktivni službi, torej tudi na one, ki so prekoračili starost 65 let in one, ki so v bolniškem stanju.

4. Z regulacijo plač se ne prikrasajo postranske pristojbine uslužbencev.

5. Tekom leta 1908. se razvrsti postaje in proge, kolikor dokažejo izvidi potrebo, v nove stanarinske skupine.

6. Nove določbe o dopustu, dietah, pavšalih za preselitve in potrošini se izdela tekom l. 1908.

7. Za službeno povišanje (avanzma) se računa samo dobo, odsluženo na zadnji plačilni stopnji. Nikakor se ne more čakalna doba znižati pod 1 leto.

8. Doneski za penzijski sklad vsled sedanje plačilne regulacije se vplačajo v 12 mesečnih obrokih od januarja 1908.

9. Vsakemu uslužbencu je dovoljen vpogled v zbirko okrožnic, ki leži pri dotičnem lokalnem predstojniku.

10. Uprava namerava vpeljati znižane tovrne pristojbine za predmete vsakdanje porabe po vzoru ces. kr. drž. železnice.

11. Dokler veljajo enake pogodnosti pri državni železniški upravi, zagotavlja tudi južna železnica svojim upokojenim uslužbencem (obojege spola) tri proste vozne listke na leto za svoje proge. Dva teh listkov se tudi lahko porabi za najbližje člane družine (ženo in nesamostalne otroke.) Vdovam s pokojnino se dovoli zase in za nesamostalne otroke dva prosta vozna listka na leto. Listkov, ki se jih ne porabi v enem letu, se ne more zahtevati drugo leto.

Proste vozne listke se sme zahtevati samo v slučaju potrebe.

12. Izplačevanje posmrtnine za aktivne, ne-oženjene uslužbenca se razglasi.

13. Odbor pokojninskega sklada se že peča z izplačevanjem posmrtnine za zaostale po pensionistih.

14. Za prehodne določbe velja 30. september 1907., ako ni za posamezne točke določen drug termin.

(Dalje prih.)

Franc Brus v Dol. Logatcu sprejme takoj

kovaškega pomočnika.

Plača po dogovoru.

8-1

KAVARNA

'Unione' preje, Tedesoo' v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpogo so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Listnica uredništva.

Nadaljevanje članha «Peti avstrijski strokovni kongres» smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjic.

Izšla je

♦ druga knjiga znamenitega romana ♦

Pod spovednim pečatom

Stane 2 K.

Dobi se v upravnistvu «Rdečega Prapora» v Ljubljani, v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji, v knjigarnah L. Schwentner v Ljubljani, A. Gabršček v Gorici, K. Florian v Kranju kakor tudi v vseh drugih knjigotrnih.

Kdor še nima prve knjige romana

10-1

Pod spovednim pečatom

nabavi naj si tudi to. Stane 2 K 60 vin. Roman «POD SPOVEDNIM PEČATOM» je napisal bivši katoliški kapelan Hans Kirchsteiger, poslovenil ga pa je pisatelj Etbin Kristan.

V življenju nikdar več 600 komadov samo glid. 1-65.

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 lelnim jamstvom, 1 moderna svilen kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 šaljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo glid. 1-65. Pošilja proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje

9-9

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

Polniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
razumljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Smetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28
Kotlovrska Pojasmila dobo se brezplačno

The American Bioscop

moderni kinematograf

elegantno urejen salon

V sredo in soboto nov zanimiv spored.

PREDSTAVE:

ob delavnikih od 5. ure naprej, ob nedeljah dopoldne od 10. ure in popoldne od 3. ure naprej.

Na vogalu
Sv. Petra ceste
in Resljeve ceste,
nasproti kavarne
„Avstrija“.

2-1

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Piporoča svoje

Telefon št. 168.

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 167.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 167.

26-20